

Tariefmethodologie "water" - Algemene beginselen

Structuur van de methodologie

De methodologie bestaat uit verschillende delen. Het eerste deel heeft betrekking op de motivering van de keuzes die BRUGEL heeft gemaakt bij het opstellen van de tariefmethodologie. Het tweede deel bevat de hoofdtekst voor het vastleggen van verschillende regels, procedures en andere beginselen die van toepassing zijn op de uitwisselingen tussen de operatoren en de controleur van de waterprijs. Beide delen moeten naast elkaar worden gelezen. Deze twee teksten worden aangevuld met verscheidene bijlagen en met een rapportmodel dat de gegevensuitwisseling tussen BRUGEL en de operatoren structuur verleent.

Voor elke afzonderlijke **operator** (Vivaqua en BMWB) werd een **aparte methodologie** ontwikkeld.

Doelstellingen

In het kader van deze eerste methodologie legde BRUGEL **8 doelstellingen** vast die deze denkoefening richting gaven. Sommige werden rechtstreeks overgenomen van de ordonnantie, andere sluiten aan bij het streven van BRUGEL om stabiele beginselen vast te leggen voor verschillende regulatoire periodes.

Model en duur

BRUGEL is voorstander van de invoering van een tariefreguleringsmodel van het type "**Cost+**", met de uitrol van een stimulerend kader om een efficiënt beheer van de kosten en middelen door de operator te garanderen.

Als compromis tussen contextuele aanpassing en tariefstabiliteit opteerde BRUGEL voor een tariefperiode van **6 jaar**, waarbij de tarieven de eerste drie jaar worden bevroren. In de loop van het vierde jaar kan de tariefmethodologie enigszins worden aangepast.

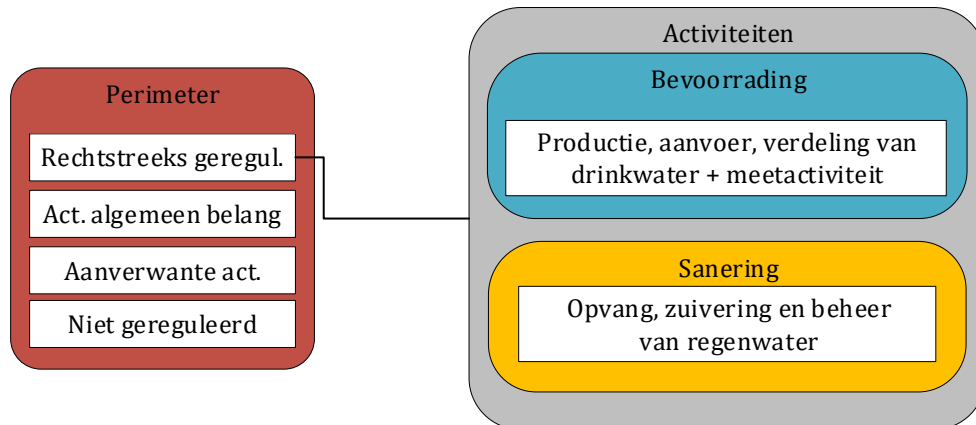
Wat moeten de tarieven dekken?

Het afbakenen van de perimeter van de gereguleerde activiteiten van de operatoren in de watersector is een onmisbare stap voordat de tariefmethodologie kan worden opgesteld. BRUGEL heeft alle activiteiten van de operatoren ingedeeld in 4 categorieën.

De door BRUGEL goedgekeurde tarieven bestrijken enkel de perimeter van de **rechtstreeks gereguleerde activiteiten**, die alle door de ordonnantie bepaalde opdrachten van openbare dienstverlening omvatten. Ze worden onderverdeeld in twee hoofdactiviteiten: **bevoorrading en sanering**.

Iedere operator kan ook **aanverwante activiteiten** of andere **activiteiten van algemeen belang** uitoefenen. Aanverwante activiteiten zijn doorgaans activiteiten die nauw verband houden met de opdrachten van openbare dienstverlening die aan de operator worden toevertrouwd (bijv.

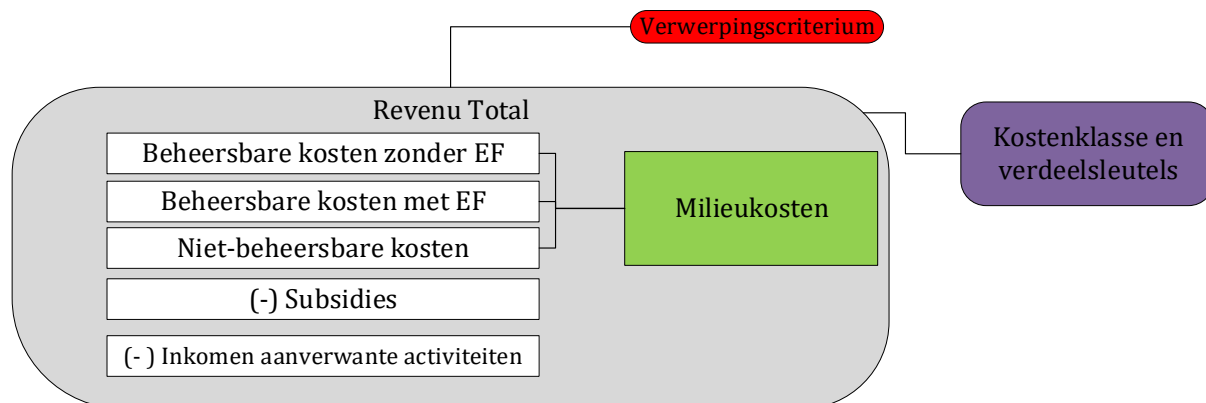
watervoorziening in de andere gewesten enz.) en die niet noodzakelijk zijn voor de uitvoering van die opdrachten, maar wel een voordeel opleveren voor de inwoners van Brussel. BRUGEL zal geen rechtstreekse controle over die activiteiten uitoefenen, maar zal erop toezien dat alle inkomsten uit deze activiteiten in aanmerking worden genomen bij het bepalen van de tarieven voor de inwoners van Brussel. Activiteiten van algemeen belang zijn activiteiten die op grond van een wettelijke basis moeten worden uitgevoerd op het grondgebied van Brussel of ten behoeve van de gemeenschap (bijvoorbeeld: Watersolidariteitsfonds, ...).

De kosten van al die activiteiten vormen samen het zogenaamde toegestane "totale inkomen". Hoewel de operatoren vrij zijn om andere (niet-gereguleerde) activiteiten uit te oefenen, mogen die in geen geval rechtstreeks door de watertarieven van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of onrechtstreeks door kruissubsidiëring worden gefinancierd.

Wat is het totale inkomen?

Het totale inkomen is de globale enveloppe die de tarieven moeten dekken. Het omvat alle noodzakelijke en efficiënte kosten van de wateroperatoren tijdens de regulatoire periode, na aftrek van de opbrengsten van eventuele aanverwante activiteiten of subsidies.

De methodologie heeft betrekking op verschillende soorten kosten, ongeacht of de operatoren er al dan niet controle over hebben. BRUGEL heeft deze kosten ingedeeld in twee hoofdgroepen: de **beheersbare kosten** en de **niet-beheersbare kosten**.

De beheersbare kosten zijn kosten waarover de operator rechtstreeks controle kan uitoefenen, op korte of middellange termijn (vermindering/schrapping of beperking van toekomstige schommelingen).

De niet-beheersbare kosten zijn kosten waarover de operator zelf geen controle kan uitoefenen tijdens de periode (kosten die door de wetgever worden opgelegd enz.) en waarvan de schommeling afhangt van factoren waarop hij geen invloed heeft.

BRUGEL wilde ook een onderscheid maken tussen de beheersbare kosten waarover de operator rechtstreeks controle heeft waardoor hij die zelf kan verminderen of de evolutie ervan kan beheersen, en de beheersbare kosten die rechtstreeks verband houden met het volume (geproduceerd, verdeeld of opgevangen) water. Alle kosten in de eerste categorie mogen alleen evolueren in de periode onder een plafond dat verandert op basis van een indexeringsparameter, gecorrigeerd door een efficiëntiefactor. Voor de tweede categorie zal er geen efficiëntiefactor worden toegepast, maar zullen de kosten evolueren op basis van de vaste eenheidsprijzen.

Bovendien legt de methodologie een aantal criteria vast die het voor BRUGEL mogelijk maken om **een kost die als onredelijk wordt beschouwd, te verwerpen**. De Brusselse consument moet er van op aan kunnen dat zijn waterfactuur geen onnodige of vermijdbare kosten dekt. Om een betere kostenreflectiviteit te garanderen, zal BRUGEL bovendien de verdeelsleutels voor de onrechtstreekse kosten over de verschillende activiteiten opvolgen en in vraag stellen.

BRUGEL wilde ook meer innovatie ondersteunen door de operator de mogelijkheid te bieden om een budget voor te stellen voor de financiering van projecten met een innovatief karakter die een gunstig effect kunnen hebben op zijn activiteiten (O&O, haalbaarheidsanalyses of proefprojecten, ...).

Ten slotte zijn er met betrekking tot **onbetaalde facturen** bepaalde richtsnoeren opgesteld om ervoor te zorgen dat de kosten via de tarieven kunnen worden terugverdiend, maar ook om de operator aan te moedigen zijn vorderingen onder controle te houden. Dergelijke bepalingen werden ook vastgesteld met betrekking tot lekken op het net.

Overheidssteun of subsidies die de operatoren ontvangen om een deel van de exploitatie en/of investeringen uit te voeren, worden rechtstreeks van het totale inkomen afgetrokken voordat de tarieven worden vastgesteld. Elke herziening van de subsidies naar boven of naar beneden heeft een directe invloed op het niveau van de tarieven.

Kosten voor het leefmilieu en de natuurlijke rijkdommen

De Brusselse ordonnantie vermeldt het begrip kosten voor het leefmilieu en de natuurlijke rijkdommen. Dit is een behoorlijk abstract begrip zonder officiële definitie dat door de hele gemeenschap wordt aanvaard. BRUGEL is al begonnen met nadenken over manieren waarop rekening kan worden gehouden met de milieukosten, zij het heel summier. Die denkoefening wordt toegelicht in een voorbereidende nota die op de website van BRUGEL wordt gepubliceerd.

Bij gebrek aan een duidelijke consensus over dit onderwerp werd dit echter niet opgenomen in de eerste methodologie, maar zal dit in de loop van de periode verder worden verdiept. Het in aanmerking nemen van de milieukosten zou immers een stap vooruit zijn op het vlak van transparantie en zou het bewustzijn omtrent milieumaatregelen in verband met de watersector bevorderen, teneinde stimulansen te bieden voor een duurzamer gebruik van de infrastructuur of van de natuurlijke rijkdommen. Dit zijn geen nieuwe kosten, maar een gedifferentieerde indeling ervan.

Opname van regenwater in het tariefsysteem

Tot nu toe werd de waterfactuur gebaseerd op de hoeveelheid water die werd verdeeld. De saneringsactiviteit heeft betrekking op al het water dat in de riolen aanwezig is, met inbegrip van regenwater, dat in de huidige wetgeving expliciet is uitgesloten van afvalwater. De wijzigingen die in april 2019 aan de Kaderordonnantie Water werden aangebracht, tonen immers aan dat de wetgever bereid is de tarifiering voor sanering te herzien om een onderscheid te maken tussen het beheer van afvalwater en het beheer van regenwater in het net. BRUGEL deelt deze visie en volgt deze benadering. BRUGEL wil immers op termijn de kosten voor het afvalwaterbeheer duidelijk onderscheiden van de kosten voor het regenwaterbeheer. Het regenwaterbeheer moet in alle transparantie als een volwaardige activiteit worden beschouwd.

Een voorbereidende nota met een eerste reflectie over dit onderwerp kan worden ingekeken op de website van BRUGEL. Een dergelijk tarifieringsmodel, dat gebaseerd moet zijn op de ondoordringbare bebouwde oppervlakte, houdt een belangrijke structurele wijziging in en BRUGEL zal onderzoeken of het in de toekomst mogelijk zou zijn om een dergelijke tarifiering toe te passen.

Voor de eerste regulatoire periode wilde BRUGEL echter al een component "**overstromingsbestrijding en bufferopslag**" in het tariefrooster opnemen, die voornamelijk de kosten voor de stormbekkens vergoedt.

Financiering van activa en de toegestane financieringsmarge

De investeringen die in de methodologie zijn opgenomen, komen voornamelijk overeen met de investeringen die door de regering in het meerjarenplan zijn goedgekeurd. BRUGEL heeft dus weinig controle over deze relatief belangrijke post in de tarieven.

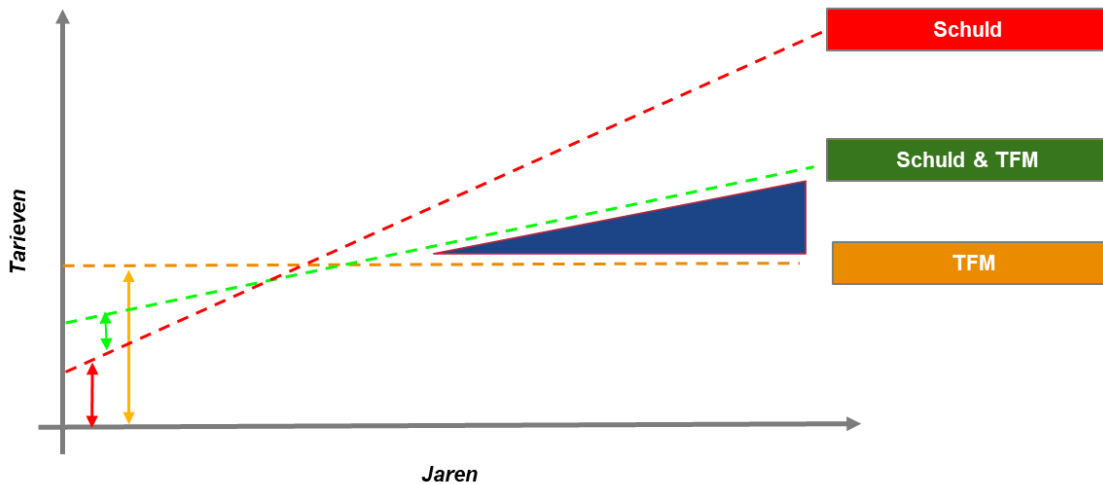
In het algemeen wordt de financiering van de investeringen in de tarieven weerspiegeld via drie categorieën van kosten: afschrijvingen, schulden en financiële lasten, en de billijke marge die de kapitaalkost vertegenwoordigt. Bovendien kunnen bepaalde investeringen door middel van subsidies worden ondersteund.

Al deze posten samen dekken momenteel niet alle financieringsbehoeften om een duurzame toekomst voor de sector te kunnen garanderen.

Om de operator in staat te stellen de investeringen te doen die nodig zijn om zijn gereguleerde activiteiten uit te oefenen en tegelijk zo weinig mogelijk schulden te maken, die sowieso al zwaar wegen, kan de operator dus een "toegestane" financieringsmarge inbouwen (TFM).

Die **toegestane financieringsmarge** moet het mogelijk maken om de reflectiviteit te waarborgen van de kosten die de operator daadwerkelijk zal moeten maken voor een evenwichtige ontwikkeling van de investeringen die nodig zijn om zijn opdrachten effectief uit te voeren. Die marge zal geleidelijk aan verdwijnen naarmate de infrastructuur wordt vernieuwd.

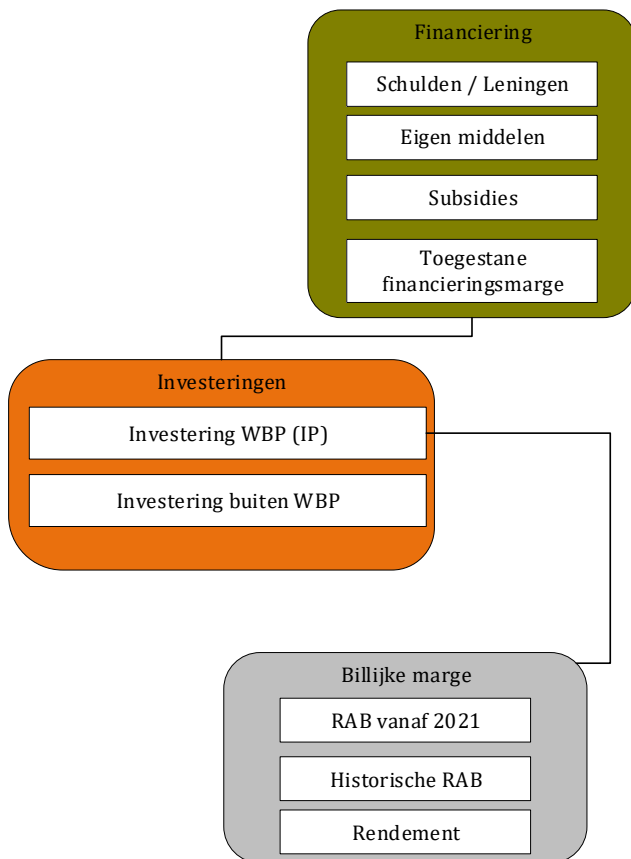

De bovenstaande illustratie benadrukt de impact van de TFM in de tarieven. Het toekennen van een toegestane financieringsmarge om de totale behoeften te dekken zal op korte termijn leiden tot een forse stijging van de tarieven tijdens het eerste jaar van de regulatoire periode (zonder tussenkomst in de vorm van subsidies). Aan de andere kant zorgt deze maatregel ervoor dat de operator minder schulden moet maken, wat op lange termijn een positief effect zal hebben op de prijzen en de kwaliteit van de diensten voor de gemeenschap.

Met andere woorden, in het belang van de gemeenschap en rekening houdend met de context (grote schuldenlast en hoge investeringsbehoeften) is het redelijk om een prijsstijging op korte termijn te aanvaarden om de impact op lange termijn voor de Brusselse consumenten te beperken door de schuld te stabiliseren. De operator dient in zijn tariefvoorstel de benodigde toegestane financieringsmarge voor de periode aan te geven en te motiveren.

Wat is de billijke marge?

De billijke marge is een **vergoeding van het kapitaal** dat de operator in het kader van zijn opdrachten heeft geïnvesteerd.

Vanaf 2021 hebben de operatoren voor de investeringen die ze hebben gedaan en die ze met hun eigen middelen of via het incentive regulation-systeem hebben gefinancierd (en later met de billijke marge zelf) recht op een vergoeding voor het geïnvesteerde kapitaal. Die vergoeding wordt berekend door toepassing van een percentage van het rendement op de waarde van de activa (RAB) die onder dit mechanisme vallen. Het rendementspercentage is gebaseerd op de gemiddelde rentevoet van de schuld die iedere operator draagt. Op die manier heeft de bron van de investeringsfinanciering geen impact op de gebruiker.

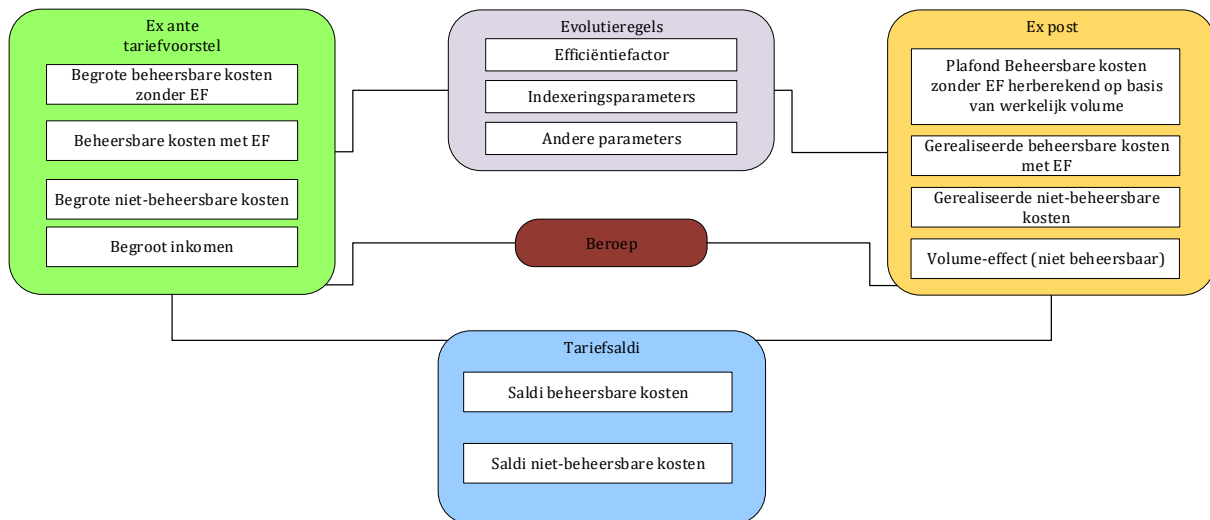
Voor zover er een financieringsmarge wordt toegestaan, moet deze vergoeding door de operatoren bij voorrang worden gebruikt voor de financiering van nieuwe investeringen, aangezien de Brusselse wateroperatoren geen dividenden uitkeren.

Het is duidelijk dat deze marge de eerste jaren **marginaal** zal zijn.

Wat is een regulatorio saldo?

De verschillende posten die het totale inkomen uitmaken, zullen in het kader van de tariefvoorstellen (*ex ante*) voor de volgende 6 jaar moeten worden geraamd. Voor die kostenraming gelden bepaalde vooraf vastgestelde evolutieregels (indexeringsfactor, efficiëntiefactor enz.) Elk jaar zal BRUGEL (*ex post*) de respectievelijke verschillen controleren tussen de geraamde en de werkelijk vastgestelde kosten en tussen de werkelijk verdeelde hoeveelheden water en de aanvankelijk geraamde hoeveelheden.

Als de inkomsten uit de toepassing van de initieel vastgelegde tarieven groter zijn dan de totale door BRUGEL toegestane uitgaven, dan wordt dit overschot gezien als een schuld ten aanzien van de Brusselse consumenten. Die schuld moet de operator in staat stellen om de tarieven tijdens de volgende perioden te verlagen of om gerichte projecten te financieren.

Omgekeerd heeft de operator, als de gegenereerde inkomsten het bedrag van de goedgekeurde uitgaven niet dekken, een tekort dat hij op een later tijdstip aan de gebruikers kan doorrekenen (via tariefverhogingen tijdens de volgende periode).

Er wordt echter een onderscheid gemaakt tussen de saldi van de beheersbare kosten en van de niet-beheersbare kosten. Wat de beheersbare kosten betreft, bepaalt de methodologie immers dat een deel van het vastgestelde (positieve of negatieve) saldo door de operator ten laste wordt genomen om hem ertoe aan te zetten zijn kosten onder controle te houden (zie hieronder).

Uitrol van een stimulerend kader

De methodologie voert een stimuleringsmechanisme in (als tegengewicht voor het weinig stimulerende karakter van een zuiver "Cost+"-systeem) op het vlak van kostenbeheersing. Het doel is om enerzijds de operator te belonen voor de geleverde inspanningen die verder gaan dan de minimaal vereiste inspanningen (te respecteren efficiëntiefactor), zoals het geval zou zijn in een concurrentiële markt, en om anderzijds de gebruikers te beschermen door de (beheersbare) kosten van de operatoren te beperken. Voormelde verschillen zullen dan deels een positief of negatief effect hebben op het boekhoudkundige resultaat van de operator.

Voor de BMWB werd een efficiëntiefactor van 0,5% vastgesteld. Dat betekent dat het plafond van de door deze factor beoogde kosten ieder jaar alleen maar kan evolueren afhankelijk van de inflatie verminderd met deze efficiëntiefactor. Voor Vivaqua zal de efficiëntiefactor worden bepaald op basis van de winst die Vivaqua daadwerkelijk verwacht in het kader van de uitvoering van zijn strategisch plan.

In het geval van een positief bedrag kan dit dan worden toegewezen aan projecten die al dan niet verband houden met de gereguleerde activiteit van de operator, zoals hem dat het beste uitkomt. In het geval van een negatief bedrag zal dit drukken op het boekhoudkundige resultaat van de operator.

De "incentives" worden toegepast op het totaal van de beheersbare kosten (met en zonder efficiëntiefactor). Onderstaande tabel geeft het toepassingsmechanisme in het incentive regulation-systeem weer.

Incentive regulation (BKMEF en BKZEF)
Tunnel 5% en Verdeling 50/50

Scenario	Geïndexeerde beheersbare kosten	Gerealiseerde kosten	Verschil (Cr - Cb)	Totale realiseerbare incentive	Toegewezen aan operator	Overdracht aan Fonds (consumenten)
Cb > Cr	200	194	6	10	3	3
Cb >> CR	200	170	30	10	5	25
Cb < Cr	200	208	-8	-10	-4	-4
Cb << Cr	200	226	-26	-10	-5	-21

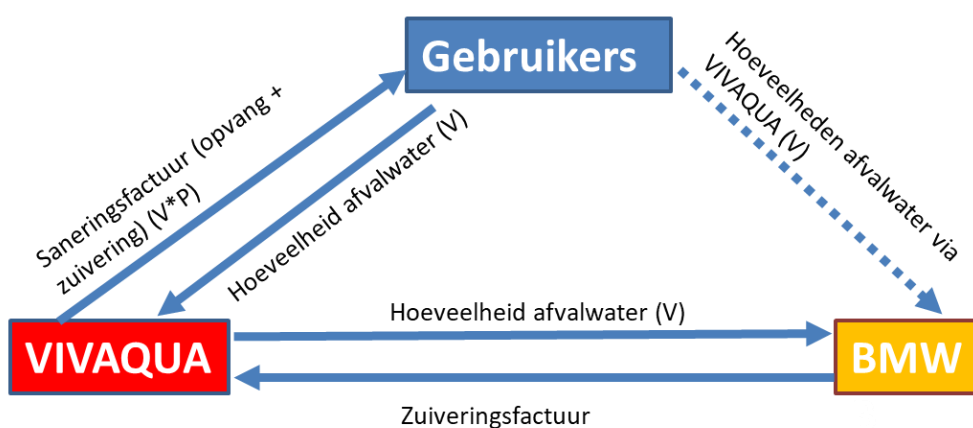
Prestatie-indicator
(monitoring kpi's zonder incentive)

Om de risico's voor de operator te beperken, is er een tunnel op de beheersbare kosten vastgesteld die overeenkomt met de maximale bonus/malus voor de operator. Elk (positief) overschot of (negatief) tekort met betrekking tot deze tunnel zal een impact hebben voor de Brusselse gebruikers. Tot slot wordt binnen de tunnel een 50/50 verdelingspercentage vastgesteld tussen de operator en de gebruikers.

Het is belangrijk om op te merken dat, hoewel een incentive regulation de operator ertoe aanzet om zijn kosten te beheersen, de operatoren hun prestaties moeten verbeteren zonder aan de kwaliteit van de door hen geleverde diensten te raken. Daarvoor worden ook een reeks indicatoren opgevolgd. Die indicatoren zijn bij het begin van de periode echter niet onderworpen aan een bonus/malus-systeem, maar zijn in een eerste fase bedoeld om de sector te monitoren.

Facturatiecascade

De ordonnantie bevestigt het principe van **één enkel factuur** in de watersector. De methodologie beschrijft de interactie tussen de verschillende operatoren en de gebruikers met betrekking tot de facturatie van de tarieven.

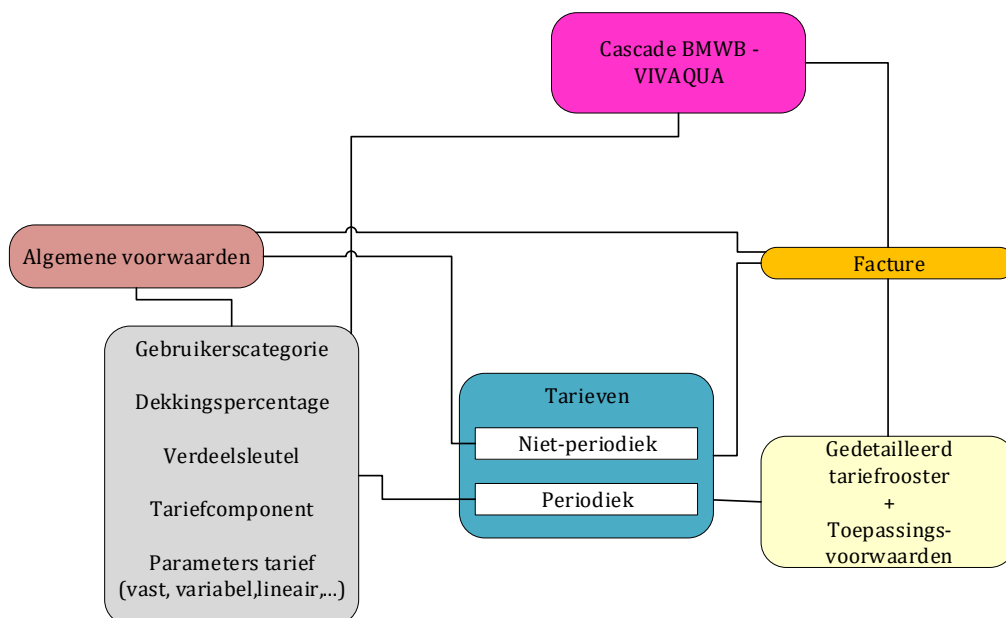
Alleen Vivaqua is verantwoordelijk voor het aanpassen van de tarieven voor de Brusselse gebruikers op basis van de richtlijnen in de methodologie. De gewestelijke saneringstarieven voor de activiteiten van de BMWB zullen door Vivaqua aan de eindgebruiker worden doorgerekend. Vivaqua draagt alle administratieve facturatiekosten, evenals het risico van niet-betaling voor de volledige factuur.

Vivaqua kan één enkele post "sanering" factureren die zowel de gemeentelijke component als de gewestelijke component omvat (waarbij de kosten echter volgens activiteit worden uitgesplitst). BRUGEL zal de geldigheid van het aan de gebruikers gefactureerde bedrag en het door de BMWB aan Vivaqua gefactureerde bedrag controleren. De tarieven worden *ex ante* vastgesteld op basis van de door de BMWB begrote kosten en geraamde volumes.

Tariefstructuur

De **indeling van de gebruikers in categorieën**¹ wordt vastgelegd in de methodologie. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen huishoudelijke en niet-huishoudelijke gebruikers. Er worden ook andere specifieke gebruikers geïdentificeerd (zwanenhals, waterfontein, ...).

De tarieven worden vastgelegd voor 6 jaar, maar kunnen onder bepaalde vooraf afgesproken voorwaarden worden aangepast (bijvoorbeeld: forse vermindering van subsidies, gemotiveerde belangrijke afwijking ten opzichte van het oorspronkelijke budget, ...).

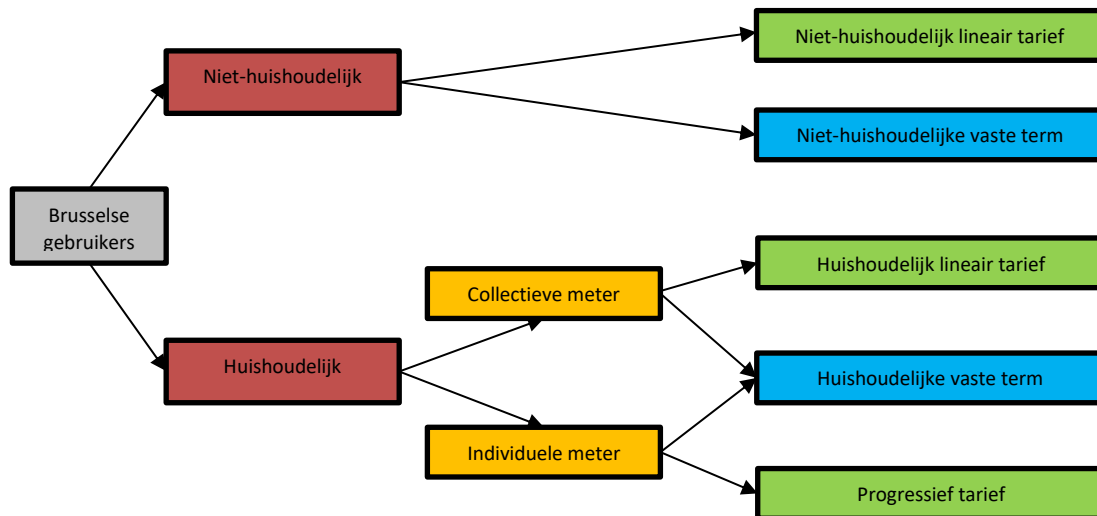
In de tariefstructuur wordt een onderscheid gemaakt tussen de volgende tarieven:

- a) **niet-periodieke tarieven** voor de aansluiting op het net, allerhande technische en administratieve diensten die terug te vinden zijn in de algemene verkoopvoorwaarden van de operatoren.
- b) **periodieke tarieven** bestaande uit het tarief voor het gebruik en het beheer van het net, afhankelijk van de volumes water die worden gebruikt voor zowel verdeling als sanering (verplichting van de ordonnantie).

Wat de periodieke tarieven betreft, wijzigt de methodologie het aantal tranches van het **progressieve tarief** (van 4 naar 3 tranches) en legt die een aantal algemene beginselen vast. De

¹ Met inbegrip van zelfproducenten voor het saneringsgedeelte

parametrisering van de tarieven, de verdeelsleutels tussen de gebruikerscategorieën enz. zullen echter in het tariefvoorstel van de operator worden beschreven en moeten door BRUGEL worden vergeleken en goedgekeurd.

De periodieke tarieven (bevoorrading en sanering) bestaan uit een vaste en een variabele term die kan verschillen naargelang de categorie van de gebruiker of de aanwezigheid van een individuele of collectieve meter.

Wat de niet-periodieke tarieven betreft, hiervoor zal in het tariefvoorstel ook een gedetailleerde analyse worden gemaakt (kostenberekeningsmethode, dekkingspercentage enz.). Ter illustratie: BRUGEL is voorstander van een doorgedreven mutualisering van de kosten voor de installatie van **individuele watermeters** om de installatie ervan te stimuleren.

Speciale tarieven

De facturatie voor het verbruik van brandkranen en **openbare fonteinen** bestemd voor menselijke consumptie zou rechtstreeks afhankelijk moeten zijn van het afgenomen volume. Bij gebrek aan een meter zal in het tariefvoorstel aan BRUGEL echter een raming van het volume worden voorgesteld. BRUGEL is van mening dat elke hoeveelheid water moet worden gefactureerd, wat tot nu toe niet het geval was.

Bovendien zullen de gebruikers, conform de **algemene verkoopvoorwaarden** die eveneens door BRUGEL zullen worden goedgekeurd, boven een bepaalde drempel en onder bepaalde voorwaarden een gunsttarief kunnen aanvragen en eventueel genieten om de exorbitante bedragen na een lek in het privénetwerk van de gebruiker te verminderen.

Sociaal tarief

Het is niet de taak van BRUGEL om via de tariefmethodologieën een **sociaal watertarief** in te voeren. Een dergelijk initiatief moet uitgaan van de wetgever.

Rapportmodel

Dit rapportmodel zal integraal deel uitmaken van de methodologie. Dit is eigenlijk een Excel-bestand dat het mogelijk maakt om de gegevens die BRUGEL bij de operatoren opvraagt, te verzamelen en te structureren. Het sjabloon van dit rapportmodel zal met het oog op

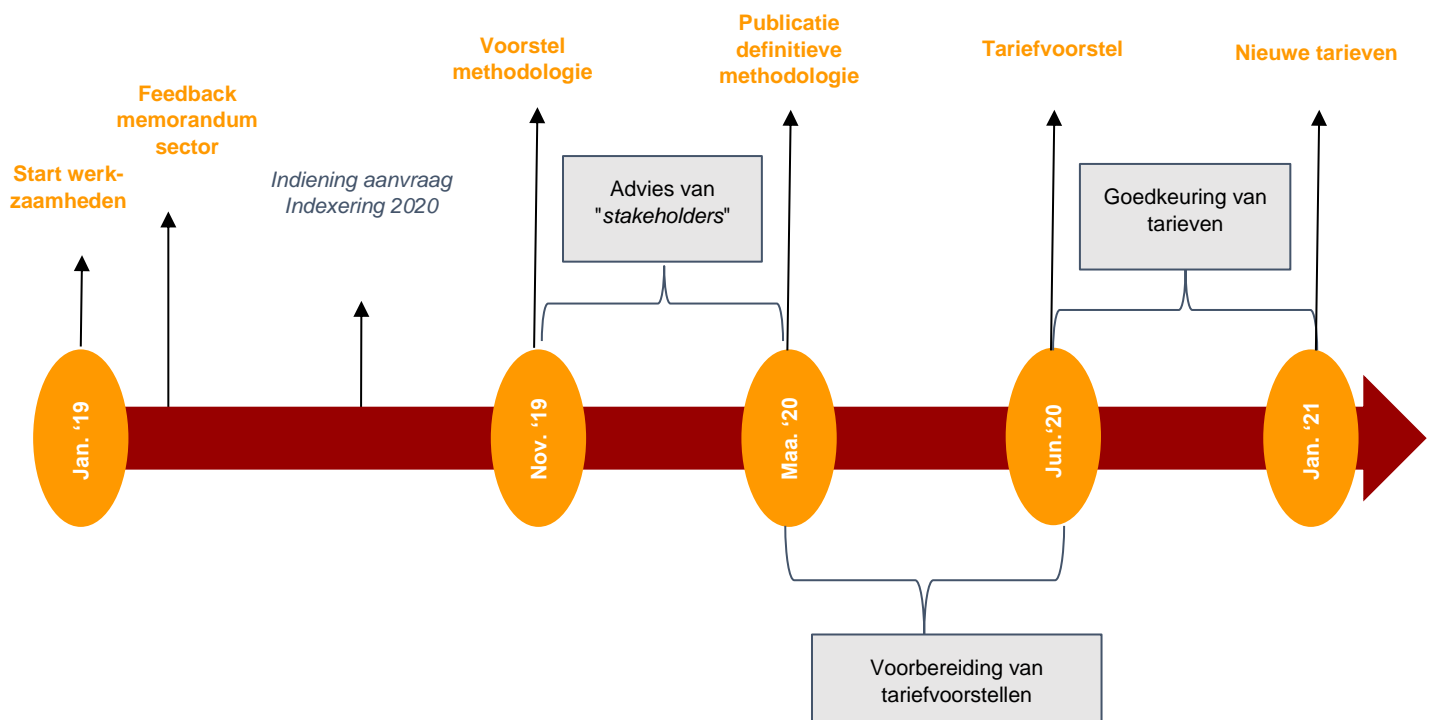
transparantie ook op de website van BRUGEL beschikbaar worden gemaakt en zal gaandeweg mee evolueren.

Procedure

De methodologie beschrijft de verschillende procedures met betrekking tot de indiening, goedkeuring en controle van de tarieven tijdens de regulatorische periode.

Algemene planning

De tariefmethodologieën zijn het resultaat van besprekingen gedurende meer dan een jaar met de operatoren in de sector. Deze methodologieën werden in volledige **transparantie** opgesteld in samenwerking met de operatoren en werden voorgelegd voor verschillende **raadplegingen** (Gebruikersraad, Economische en Sociale Raad, openbare raadpleging). De planning die eind 2018 in het kader van de akkoorden tussen BRUGEL en de operatoren werd vastgelegd, werd gerespecteerd.

De tariefvoorstellen zouden binnen 6 maanden na publicatie van de methodologieën beschikbaar moeten zijn voor **goedkeuring van de tarieven tegen december 2020**.

Beroep tegen de methodologie

Tegen alle beslissingen van BRUGEL in verband met tarieven kan beroep worden ingesteld bij het **Marktenhof**. De methodologie voorziet in een procedure die het mogelijk maakt om in geval van een beroep voorlopige tarieven vast te stellen.

Tariefmethodologie - Overzicht

